

De biomarkt in België en Europa

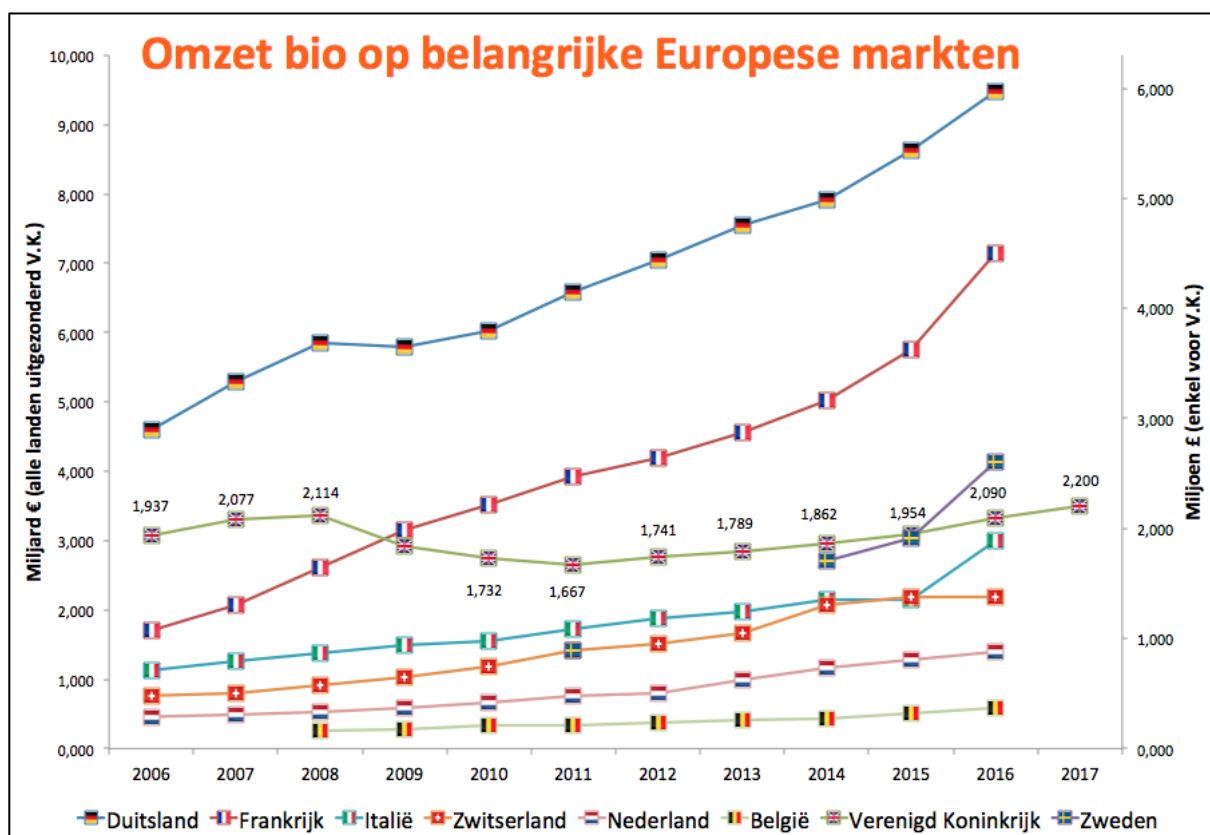
Paul Verbeke
januari 2018

1. Algemeen

De globale biomarkt kent een sterke groei en benadert 76 miljard euro omzet per jaar.

In de USA bedraagt de jaarlijkse omzet 43 miljard US-dollar (36 miljard euro) met een marktaandeel van 5%. De jaarlijkse bio-omzet in Europa bedraagt 32,7 miljard euro. Dit is 13,6% meer in vergelijking met 2015. In Duitsland groeide de markt in 2016 met 10%, In Frankrijk zelfs met 21%. Ook het Verenigd Koninkrijk kende een heropleving van de biosector met een groei van 7%. De grootste markt voor bioproducten in 2016 was Duitsland, met een omzet van 9,48 miljard euro. Ze worden gevolgd door Frankrijk met 7,15 miljard euro en Zweden met 2,6 miljard euro.

Op basis van de reeds beschikbare cijfers wordt ook voor 2017 een verdere omzetgroei genoteerd voor heel Europa. Om aan deze groeiende vraag naar bioproducten te voldoen, schakelden in 2016 heel wat landbouwers om naar de biologische teelt. Voor een aantal producten lijkt er in 2018 voldoende aanbod, terwijl er voor andere producten nog steeds een tekort is.

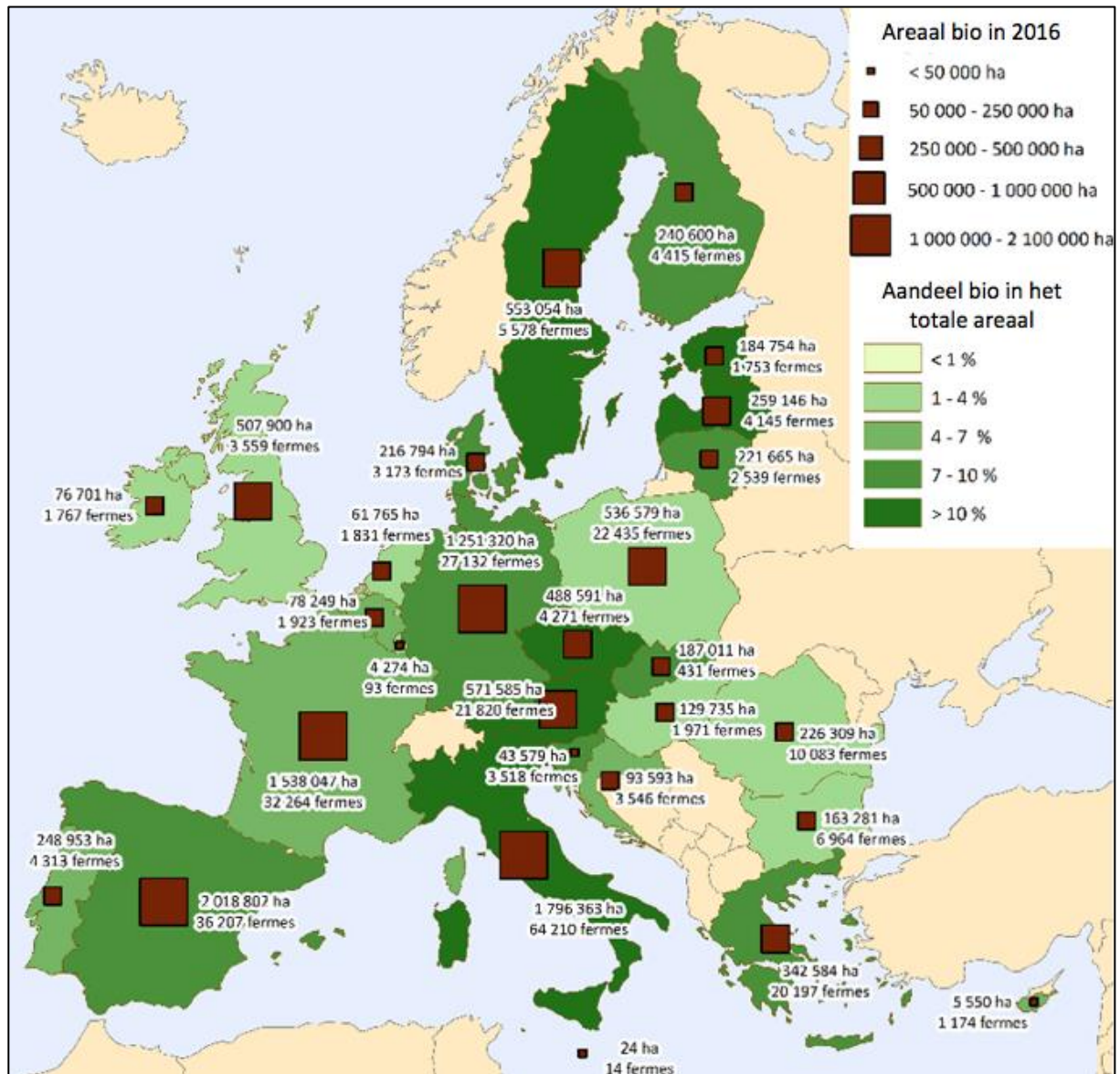

Bron: BioForum, 2018

Kijken we naar het aandeel bio in de totale nationale levensmiddelenmarkt, dan zien we dat Denemarken in 2015 het beste scoort met 9,6%, gevolgd door Zweden (9,3%) en Zwitserland (8,4%). In België is het bio-marktaandeel 3 % voor verse bioproducten. Voor sommige producten is het marktaandeel vrij hoog. Zo is 1/3 van de geconsumeerde melk in Denemarken van biologische kwaliteit. In België zijn 14% van de consumptie-eieren ook van biologische oorsprong.

De consumptie pro capita in de EU-28 is 63 euro. Hier is Zweden (193 euro) de beste van de klas, met daarna Denemarken (162 euro) en Luxemburg (154 euro). In Zwitserland ligt dat bedrag nog hoger, met een consumptiebedrag van 266 euro/capita.

Het bio-areaal in de EU-28 groeide in 2016 tot 12 miljoen hectare. Het aandeel biologische grond in de totale landbouwoppervlakte van de EU-28 bedraagt 6,2%. Het grootste bio-areaal vinden we terug in Italië en Spanje. Opvallend is de areaalvermindering in het Verenigd Koninkrijk met -32% in vergelijking met 2012.

Areaal biologische landbouw – aantal bio-landbouwbedrijven ('fermes') in 2016
Bron: Agence Bio, 2017

De Europese biosector kende over het algemeen een sterke groei in de periode 1993-2001. De toenemende vraag naar bioproducten zorgde er ook voor dat het aanbod verder groeide. Die vraag werd rond het jaar 2000 opeens een stuk groter door de voedselcrisissen. Deze sterke groei zorgde uiteindelijk in 2001 voor een oververhitting van de markt. Omdat het aanbod aan bioproducten sneller toenam dan de vraag kwam er zelfs een overschot aan producten. Heel wat gangbare telers werden plots minder gemotiveerd om om te schakelen, en eind 2001 kwam er een evenwicht tussen vraag en aanbod.

Gelukkig bleef de vraag wel verder stijgen. Na de noodzakelijke herstructureringen begon de nationale en internationale markt medio 2005 weer aan te trekken. Van begin 2006 tot eind 2008 kende de biomarkt opnieuw een periode van een relatief tekort aan producten en een goede prijsvorming. In het najaar 2008 brak de wereldwijde krediet- en economische crisis uit, die nog heel 2009 zou beheersen. Dat jaar was er dan ook een eerder beperkte groei van de internationale biomarkt, al was het resultaat behoorlijk in vergelijking met de gangbare voedingssector.

Sinds 2009 tot heden, zien we de biosector verder groeien, vooral op het vlak van bioconsumptie. Het biologisch landbouwareaal neemt ook toe, maar opvallend langzamer dan de groei in consumptie. Dit kan in de toekomst leiden tot een tekort op de markt. In 2014 en zeker in 2015 merken we steeds meer tekorten voor diverse biologische producten, zoals bv. biologische varkens, vleeskippen, industriefruit enz ...

Om aan deze groeiende vraag naar bioproducten te voldoen, gecombineerd met een slechte prijsvorming voor een aantal gangbare landbouwproducten, schakelden in 2016 heel wat landbouwers om naar de biologische teelt. Voor een aantal producten is er begin 2018 voldoende aanbod, terwijl er voor andere producten nog steeds een tekort is.

Meer info: IFOAM EU-Group, AMI, Agence Bio

2. België

De totale bestedingen van biologische producten (voeding+niet-voeding) in België, opgemeten door GfK Panelservices Benelux in opdracht van VLAM, groeiden in 2016 met 12% tot 586 miljoen euro. Van 2008 tot 2016 verdubbelden de biobestedingen in België.

De stijging was het sterkst in Brussel (+20%). Vlaanderen bleef kende een meer beperkte groei van 7%, terwijl Wallonië een bovengemiddelde groei kende van 18%. In absolute cijfers wordt in Vlaanderen en in Wallonië evenveel besteed aan biologische verswaren.

Biologische versproducten hebben een marktaandeel van 3% in de totale bestedingen aan versproducten.

De introductie in 2015 van een basisassortiment biologische producten bij de discounters Aldi en Lidl heeft ongetwijfeld bijgedragen aan de sterk toenemende vraag naar bioproducten.

Biologische versproducten waren zijn gemiddeld een derde duurder dan gangbare producten, een prijsverschil dat de afgelopen jaren stabiel is gebleven. De grootste prijsverschillen zien we bij eieren. Deze zijn dubbel zo duur als scharreleieren. Desondanks hebben bio-eieren een groot marktaandeel van 14%. Het kleinste prijsverschil is er bij vleesvervangers.

Bioproducten worden vooral in de klassieke supermarkt (Dis 1) gekocht: 41,5% van de markt. De gespecialiseerde winkels (o.a. speciaalzaak, natuurvoedingswinkel en Bio-Planet) volgen op de tweede plaats met 31% marktaandeel. De hard discount is het kleinste maar wel het sterkst groeiende biokanaal en heeft 9,4% van de markt in handen.

De biologische landbouwproductie is sterker ontwikkeld in Wallonië dan in Vlaanderen. Eind 2016 stonden 1.923 landbouwbedrijven onder biocontrole (430 in Vlaanderen (+16% t.o.v. 2015), 1.493 in Wallonië (+10,8% t.o.v. 2015)). Het biologische landbouwareaal beslaat 78.249 ha (+13,7% t.o.v. 2015) (6.960 ha in Vlaanderen (+30,2% t.o.v. 2015), 63.437 ha in Wallonië (+12,4% t.o.v. 2015)).

Het bio-areaal in Vlaanderen groeide zéér sterk in 2016 en beslaat zo 1,1% van het totale landbouwareaal. Deze sterke groei is toe te schrijven aan de omschakeling in 2016 van heel wat melkveehouders die meestal grote arealen bewerken.

Bronnen: Departement Landbouw en Visserij; BioWallonie

3. Denemarken

Denemarken is het land met de hoogste biologische consumptie van ter wereld. De producten, die met de opvallende 'rode Ø' van het Deense biolabel zijn voorzien, maakten in het afgelopen jaar 9,7% van de totale voedingsmiddelenverkoop uit. In 2016 werd een totale omzet van 14 miljard Deense Kroon (1,88 miljard euro) gerealiseerd in biologische voedingsmiddelen (+14% tov 2015). Het belangrijkste marktkanaal zijn de klassieke supermarkten (41,2%) en de discounters (39,4%). Online verkoop heeft een aandeel van 13,5%.

Voorals basisproducten domineren de biomarkt. Voor enkele producten is het marktaandeel heel hoog: havervlokken (43,8%), natuuryoghurt (41,2%), wortelen (36,8%), oliën (33,1%) en eieren (31,2%). De verkoop van groenten en fruit nam in 2016 met 26% toe en maakt nu 29% van de totale bio-omzet.

41,2% van de distributie van bioproducten verloopt via klassieke supermarkten als Irma, SuperBugsen en Superbest. Discounters zoals Netto, Fakta, Kiwi, Rema 1000, Aldi en Lidl. hebben een marktaandeel van 39,4%. Netto heeft het grootste aandeel in de totale omzet aan bioproducten (19%). De online verkoop van biologische producten is booming en bereikte een biomarktaandeel van 13,5%. Het bedrijf Aarstiderne is bijzonder succesvol in het verdelen van biologische maaltijdboxen.

De winkelketen Coop startte einde 2017 met een fonds om de biologische landbouw in Denemarken te ondersteunen. Begin 2018 had het fonds reeds 2,9 miljoen euro ingezameld.

Ook de Deense productie nam in 2016 sterk toe. Het bio-areaal nam met 21% toe. Het biologisch landbouwareaal bedroeg in 2016 154.283 ha (6,9% van het totale areaal, op 3115 biolandbouwbedrijven). Er kwamen 537 nieuwe landbouwbedrijven bij. Analisten gaan er van uit dat een verdere groei van de productie noodzakelijk is om aan de toegenomen vraag te kunnen blijven voldoen.

Denemarken zet ook steeds meer in op de export van bioproducten. In 2015 werd voor 270 miljoen euro geëxporteerd (155 miljoen euro in 2012), waarvan 38% naar Duitsland en 20% naar Zweden. Vanaf 2013 worden biologische melkproducten ook geëxporteerd naar China. Ondertussen gaat 12% van de export naar China. De belangrijkste exportproducten zijn melk-en eiproducten (51%). In de komende jaren wordt een verdere groei van de export verwacht, met 10% per jaar.

De Deense overheid heeft een ambitieus actieplan voor de biologische sector: tegen 2020 wil men het biologisch areaal verdubbelen in vergelijking met 2007. Om dit te realiseren wordt ingezet op bio in de publieke sector, export, bio in het lessenpakket van het lager en landbouwonderwijs en tot slot ook in onderzoek. *Meer info: www.okologi.dk ; www.organicdenmark.dk; Organic Market Memo 2016*

4. Duitsland

Sinds 2000 kent de Duitse biosector een gemiddelde omzetstijging van 10% per jaar. Dat zorgde in 2016 voor een omzet van 9,48 miljard euro, een stijging van 9,9% ten opzichte van het jaar voordien. De omzetgroei is vooral een gevolg van hogere prijzen voor versproducten en meer verkochte hoeveelheden voor droogwaren.

Sinds 2000 kent de Duitse biosector een gemiddelde omzetstijging van 10% per jaar. Dat zorgde in 2014 voor een omzet van 7,91 miljard euro, een stijging van 4,8% ten opzichte van het jaar voordien en 4,35% van de totale levensmiddelenmarkt. Ook in de eerste jaarhelft van 2015 nam de omzet verder toe met 8,4%. Ook het verkoopsvolume stijgt verder met 8,1%.

Het Duitse biologische landbouwareaal stagneerde in 2014 tot 1,048 miljoen ha. Dit areaal (6,3% van het totale landbouwareaal) wordt bewerkt door 23.398 bedrijven (8,3% van het totaal). Dure grondprijzen, o.a. als gevolg van de teelt van gewassen voor biogasproductie, en politieke onzekerheid houden een sterkere groei van het Duitse bio-areaal tegen. Verwacht wordt dat de steeds grotere consumentenvraag naar regionaal geproduceerde bioproducten goede afzetperspectieven biedt voor de Duitse biobedrijven. Omdat de Duitse productie achterblijft met de groeiende inlandse vraag zullen tegelijk steeds meer bioproducten geïmporteerd moeten worden.

Om de biologische productie te stimuleren en zo in te spelen op het tekort in de markt, startte het federale ministerie van landbouw in 2015 een overleg met de

betrokken stakeholders. Bedoeling is om tegen einde 2016 een strategie voor te stellen om de sector verder te ontwikkelen.

Opvallend is de spectaculaire toename van gespecialiseerde biosupermarkten (nieuwe vestigingen groter dan 200m²) in de voorbije jaren. In de eerste jaarhelft van 2013 openden 24 nieuwe biosupermarkten de deuren. Dat gaat wel ten koste van de kleinere natuurvoedingswinkels. In de eerste jaarhelft van 2015 was er sprake van een omzetgroei van 9,3% bij de bio-supermarkten. Bioproducten zijn ook opvallend aanwezig bij de typische discounters als Plus, Aldi en Lidl. Supermarkten en discounters zijn verantwoordelijk voor 60% van de Duitse bioverkoop, terwijl het natuurvoedingskanaal 32% van de omzet realiseert. In de voorbije jaren waren vooral de klassieke supermarktketens en het natuurvoedingskanaal verantwoordelijk voor de sterke groei van de markt. *Meer info: BÖLW, AMI, www.bmel.de, www.ble.de*

5. Finland

De Finse biomarkt groeide van juli 2016 tot juni 2017 met 15% tot 273 miljoen euro. Biologische producten hebben nu een aandeel van 2,1% op de Finse markt. Eieren hebben een marktaandeel van 15%, babyvoeding 10%.

De groei is ongetwijfeld een gevolg van de uitbreiding van het assortiment met nieuwe producten die tot voor kort niet in bio-versie beschikbaar waren. De goede respons op deze introducties moedigt voedingsbedrijven en handelaars aan om nog meer nieuwe bioproducten te ontwikkelen en te introduceren. Dit zal ongetwijfeld een verdere groei van de sector als gevolg hebben.

In 2016 waren er 4.415 biologische landbouwbedrijven in Finland, 8,8% van al de Finse boeren. Zij bewerken 240.600 ha land. Dit is 10% van het volledige landbouwareaal. Er wordt naar gestreefd om tegen 2020 20% van het volledige landbouwareaal om te schakelen naar bio. De gemiddelde bedrijfsgrootte is 54,5 ha. Belangrijk is de productie van granen en vooral van haver. Dit vormt tevens een belangrijk exportproduct. Naast biologische landbouwproductie, is een groot areaal (13 miljoen ha) gecertificeerd voor 'biologische wildcollectie'. Belangrijkste producten hierbij zijn blauwe en rode bosbessen en berkensap. Het grootste deel hiervan wordt geëxporteerd.

Meer info: www.proluomu.fi

6. Frankrijk

De Franse biomarkt kende de voorbije jaren een forse groei. De omzet van de biologische voedingsmarkt was € 7,15 miljard waard in 2016 (21,7% meer dan in 2015). Daarbij komt nog 411 miljoen euro omzet in de catering-sector. Vooral groenten en fruit (33%) en de droogwaren (24%) kenden een sterke groei met een marktaandeel van 2,4%. Belangrijk is ook de toegenomen omschakeling van het landbouwareaal. In 2013 werd 1.060.941 ha land biologisch bewerkt (+2,7% t.o.v. 2012). Dit is evenwel een minder sterke stijging dan in de voorgaande jaren (+15% in 2010).

De Franse biologische landbouw is duidelijk in ontwikkeling. Van januari tot en met half mei 2015 schakelden reeds 1.700 boeren om naar biologische landbouw. Dit is 16% meer dan in dezelfde periode een jaar eerder. Het biologisch en omschakelareaal groeide tot 1.120.000 hectare. Dit is 4,14% van het totale landbouwareaal. Belangrijk is ook de toegenomen omschakeling van het landbouwareaal (148.000ha; +14%/2013). In 2014 werd 970.000 ha land biologisch bewerkt (+4%/2014).

Ook de Franse biomarkt kende de voorbije jaren een forse groei. De omzet van de biologische voedingsmarkt was € 5 miljard waard in 2014 (+10% meer dan in 2013) met een marktaandeel van 2,5%. Eieren hebben een marktaandeel van 20% terwijl melk 12% marktaandeel heeft.

In 6 op de 10 van de Franse kantines worden biologische producten aangeboden, een verdubbeling ten opzichte van 2009. Deze ontwikkeling is vooral te danken aan de publieke sector, waar 70% van de vestigingen in 2015 biologisch voedsel aanbiedt. Franse kantines haalden in 2014 een omzet van 191 miljoen Euro.

Om aan de inlandse vraag te voldoen werd in 2014 ongeveer 24% van de bioproducten ingevoerd. In 2009 was dit nog 38%. Het is de verwachting dat de groei enigszins zal stabiliseren in de komende jaren en dat er een beter evenwicht zal komen tussen vraag en aanbod.

Een belangrijke reden voor de sterke groei van de productie is ongetwijfeld de Franse landbouwpolitiek van de voorbije jaren. In 2013 werd het actieplan "Programme Ambition Bio 2017" gelanceerd, met de ambitieuze doelstelling om het bio-areaal te verdubbelen tegen 2017. Dat werd gekoppeld aan een gelijklopende toename van de consumptie.

Een belangrijk instrument om de nationale bioproductie op te drijven is het beter structureren van de verschillende productkolommen. Dit wordt gerealiseerd met een stimuleringsfonds voor bedrijven. Bedrijven die er zich contractueel toe verbinden om vraag en aanbod van bioproducten beter op elkaar af te stemmen, worden hiervoor financieel ondersteund. Het stimuleringsfonds geeft 4 miljoen euro per jaar uit.

Meer info: www.agencebio.org

7. Italië

De Italiaanse markt groeide in 2016 met zo'n 14% in vergelijking met 2015, en bereikte een omzet van 3 miljard euro. Al 10 jaar groeit de Italiaanse biobranche ononderbroken. In de eerste 5 maanden van 2014 groeide de omzet zelfs met 17,3%.

Het biologische landbouwareaal is het tweede grootste van Europa (1,8 miljoen ha in 2016; +12,8% in vergelijking tot 2012). Hiervan is 300.000 ha in omschakeling. 14,5% van het totale Italiaanse landbouwareaal wordt ondertussen biologisch bewerkt. en is vooral gericht op de productie van ruwvoer, graan en olijven. Een belangrijk deel - ter waarde van 1,13 miljard euro in 2012 - wordt geëxporteerd naar Noordwest-Europa en Noord-Amerika. Vooral

groenten en fruit, olijfolie, pasta, wijn, balsamico-azijn, kaas en talrijke andere verwerkte specialiteiten worden geëxporteerd.

De Italiaanse markt groeide in 2013 met zo'n 6,9% in vergelijking met 2012, en bereikte een omzet van 1,97 miljard euro. Cijfers over 2014 wijzen op een omzet van meer dan 3 miljard Euro. Dit cijfer omvat ook de export en de out of home markt omvat. Een recent onderzoek van Ismea/Nielsen spreekt over een omzetsijging voor bio in 2014 van 11%. Dit is in schril contrast met de inkrimping van de totale Italiaanse voedingsmarkt met -0,2%. Al 10 jaar groeit de Italiaanse biobranche ononderbroken. In de eerste 6 maanden van 2015 groeide de omzet zelfs met 15 à 20%. Dit wordt mede toegeschreven aan de algemene economische heropleving in Italië.

Het biologische landbouwareaal is het tweede grootste van Europa (1,39 miljoen ha in 2014 op 42.546 landbouwbedrijven; +5,4% in vergelijking met 2013; 10,8% van het totale landbouwareaal) en is vooral gericht op de productie van ruwvoer, graan en olijven. Een belangrijk deel - ter waarde van 1,13 miljard euro in 2012 - wordt geëxporteerd naar Noordwest-Europa en Noord-Amerika. Vooral groenten en fruit, olijfolie, pasta, wijn, balsamico-azijn, kaas en talrijke andere verwerkte specialiteiten worden geëxporteerd.

Opvallend is dat het gespecialiseerde natuurvoedingskanaal een duidelijk hogere bio-omzet realiseert (895 miljoen euro) dan het klassieke supermarktkanaal (545 miljoen euro). NaturaSì is een gespecialiseerde biosupermarktketen met 100 vestigingen. De moederfirma Ecor NaturaSì werkt bovendien nauw samen met zo'n 300 onafhankelijke winkels onder de naam Cuore Bio. Een andere belangrijke groothandel in bioproducten is Ki Group met zo'n 250 aangesloten winkels.

Ook de cateringsector is een niet onbelangrijk afzetkanaal voor Italiaanse bioproducten. Meer dan één miljoen Italiaanse kinderen krijgen dagelijks een biologische schoolmaaltijd.

Meer info: www.ismea.it; www.kigroup.com; www.sinab.it; www.federbio.it

7. Nederland

De consumptie van biovoeding in Nederland is in de voorbije 10 jaar verdrievoudigd. In 2016 bedroeg de bio-omzet 1,4 miljard euro, een toename met 10% in vergelijking met 2015. De meeste biologische voedingsmiddelen worden gekocht in de reguliere supermarkten, de biologische speciaalzaken en de 'out of home'-sector. Vooral de supermarkt een sterke groei van bioproducten in 2016 met 12,2% (tot 735 miljoen euro), terwijl de biologische speciaalzaken op een gelijk niveau bleven (336 miljoen euro). In het 'out of home'-kanaal bedroeg de groei 14% (tot 187 miljoen euro). Deze verkoopkanalen waren samen goed voor 1.258 miljoen euro. De overige verkoopkanalen, waaronder boerenmarkten, boerderijwinkels en reguliere speciaalzaken, zijn goed voor nog eens 140 miljoen euro omzet aan biologische voeding. Dit resulteert in een marktaandeel van 2,3%.

Koploper in de groei is het segment van de droge kruidenierswaren Deze stijgt in totaal met 17,9%. De belangrijkste verklaring voor deze groei is dat het aanbod

van houdbare producten in de supermarkt zich verbetert, waar in de beginjaren de nadruk vooral op het versassortiment lag. Het product met het hoogste marktaandeel in de supermarkt blijft het biologische ei: 14,1%. Biologische zuivel heeft een marktaandeel van 4,1% marktaandeel in de supermarkt.

Naast de sterke groei van de consumptie is in 2016 ook het biologisch landbouwareaal gegroeid tot 58.442 ha (2,7% van het totale landbouwareaal, 3% meer dan in 2015). In 2016 waren er 248 bedrijven in omschakeling naar de biologische landbouw. 1.586 bedrijven waren in 2016 reeds bio-gecertificeerd. Met name de biologische zuivel, waar Nederland zelfs enige tijd afhankelijk is geweest van import, is bezig met een inhaalslag. Meer dan de helft van de omschakelende boeren (136) in 2016 was melkveehouder. De belangstelling was groot; bij sommige zuivelcoöperaties bestond een wachtlister voor omschakeling naar biologisch.

De consumptie van biovoeding in Nederland is in 2014 voor het eerst boven de 1 miljard euro uitgekomen. De meeste biologische voedingsmiddelen worden gekocht in de reguliere supermarkten, de biologische speciaalzaken en de 'out of home'-sector. Deze verkoopkanalen waren samen goed voor 934 miljoen euro. De overige verkoopkanalen, waaronder boerenmarkten, boerderijwinkels en reguliere speciaalzaken, zijn goed voor nog eens 70,1 miljoen euro omzet aan biologische voeding. Hiermee komen de totale consumentenbestedingen boven de 1 miljard euro uit. Dit resulteert in een marktaandeel van 2,3%.

In tegenstelling tot de sterke groei van de consumptie is in 2014 het biologisch landbouwareaal met 0,2% gekrompen tot 49.800 ha (2,7% van het totale landbouwareaal, dat 0,5% kromp). De verwachting is dat het areaal in 2015 wel opnieuw zal toenemen.

In 2014 werd voor 928 miljoen euro (+12,4% in vgl. 2012 – groothandelswaarde) biologische producten geëxporteerd. Zo'n 59% hiervan betreft export van goederen die eerst geïmporteerd werden. Ongeveer de helft van de exportwaarde betreft groenten, fruit en aardappelen, maar de groei zit vooral in houdbare producten als graan, noten, peulvruchten, sap, olie en suiker. Omgerekend naar kleinhandelswaarde is dat zo'n 1,1 à 1,5 miljard euro, méér dus dan de inlandse consumptie. Met 41% van de exportwaarde is Duitsland het belangrijkste exportland vanuit Nederland. Ook voor 2015 verwacht Bionext een verdere toename van het exportcijfer.

Meer info: www.bionext.nl; www.cbs.nl

8. Oostenrijk

Het bio-aandeel op de markt is met 8,6%, na Denemarken, het hoogste van Europa. Vooral eieren (20%), verse melk (18%), aardappelen (16%) en verse groenten (14%) hebben een groot marktaandeel.

In 2016 bedroeg de bio-omzet in Oostenrijk bedroeg 1,6 miljard euro. Hiervan wordt 75% in het supermarktkanaal gerealiseerd, 19% in gespecialiseerde biowinkels en 6% in de gastronomie.

Ondanks de groei van de consumptie neemt het biologisch landbouwareaal licht af tot 552.000 ha (incl. bergweiden = 20% van het totale landbouwareaal). Deze worden bewerkt door 21.000 bioboeren (17,9% van het totaal aantal boeren in Oostenrijk). Het aantal bioboeren is de voorbije twee decennia lang vrijwel onveranderd gebleven. Vooral in de bergachtige gebieden zijn veel kleinschalige biologische landbouwbedrijven in bijberoep. Opvallend is dat het totaal aantal boeren in Oostenrijk wel daalt.

Meer info: www.ama.at; www.bio-austria.at 1

De bio-omzet in Oostenrijk blijft reeds enkele jaren rond de 1 miljard euro. Het bio-aandeel op de markt is, na Denemarken, het hoogste van Europa, met 7%. Ondanks deze groei van de consumptie is het biologisch landbouwareaal in 2014 licht afgenomen tot 524.435 ha (543.000 ha in 2011). Dit areaal is inclusief bergweiden en beslaat 20% van het totale landbouwareaal. Deze worden bewerkt door 20.887 bioboeren (22.000 bioboeren in 2011; 17,1% van het totaal aantal boeren in Oostenrijk).

Meer info: www.ama.at; www.bio-austria.at

9. Roemenië

Het areaal biologische landbouw in Roemenië bedroeg 289.252 ha in 2014. Het grootste deel van de biologische productie is bestemd export. Het gaat vnl. granen, peulvruchten en oliehoudende gewassen.

De inlandse consumptie is beperkt tot 0,5% van de totale voedingsmarkt. Dit beperkte aandeel is een gevolg van de geringe koopkracht van consumenten.

Meer info: www.romednet.com

10. Spanje

Spanje heeft het grootste bio-areaal in Europa (2,02 miljoen ha in 2016, +2,6% t.o.v. 2015). Een groot aandeel hiervan is nog 'in omschakeling'. Ongeveer de helft van het bio-areaal is permanent grasland. Daarnaast wordt 10,7% graan geteeld, 9,7% olijven, 6,7% fruit, 5,3% wijnranken en 2,8% groenten en aardappelen. 48% van het totale bio-areaal bevindt zich in Andalusië.

De Spaanse bioconsumptie voor 2016 werd op 1,69 miljard euro geschat. Spanje heeft slechts een marktaandeel van 1,7% voor bioproducten in eigen land dat echter wel sterk groeide in de voorbije 3 jaar. De consument kiest vooral voor groenten en aardappelen (18,5%) van biokwaliteit, vlees (15%), graan en rijst (11,5%), fruit en conserven (11%), olijfolie (8%) en melk en zuivelproducten (6,5%).

De Spaanse biosector is vooral afhankelijk van export. In 2016 werd naar schatting voor 891 miljoen euro aan bioproducten geëxporteerd (1,9% van alle voedingsexport). Vooral de productie van groenten en aardappelen (25,5%), biologische wijn (16,3%) en olijfolie (16,2%) zijn belangrijk. Veel groenten en fruit (o.a. citrus) worden geëxporteerd naar Noord-Europese landen.

De import aan bioproducten wordt op 596 miljoen euro berekend, een groei van 38% in vergelijking met 2015.

De inlandse afzet van bioproducten verloopt vooral via natuurvoedingswinkels.

Meer info: www.mapama.gob.es

11. Verenigd Koninkrijk

In 2017 groeide de Britse biomarkt met 6% tot een recordhoogte van 2,2 miljard pond (2,5 miljard euro). Het marktaandeel voor bioproducten bedraagt nu 1,5%. De groei van de biomarkt is vooral toe te schrijven aan onafhankelijke verkooppunten en thuisbezorgingsdiensten.

Tot 2008 was het Verenigd Koninkrijk de tweede belangrijkste Europese afzetmarkt voor biologische producten, maar de economische crisis drukte, opvallend meer dan in andere Europese landen, op de omzet. Met 1,95 miljard euro in 2012 zakte de bio-omzet met 23% in vergelijking met 2008. Vanaf 2012 gaat de bio-omzet opnieuw in stijgende lijn, maar het duurde tot 2017 om opnieuw tot het niveau van 2008 te komen.

De verkoop van biologische producten in supermarkten is met 4,2 procent gestegen tot £1,5 miljard (1,7 miljard euro), terwijl de verkoop in onafhankelijke verkooppunten als gezondheidswinkels, boerenmarkten en winkels als Whole Food Markets en Planet Organic met maar liefst 9,7 procent is toegenomen, tot £359 miljoen (407 miljoen euro).

Thuisbezorgingsdiensten, waaronder maaltijdboxen, zagen een stijging van 9,5%, tot £286 miljoen (324 miljoen euro). Dit is 13% van de totale biomarkt.

Consumenten kopen ook steeds meer biologische producten in non-food categorieën, zoals verzorgingsproducten, waar een stijging van 24 procent te zien is. In de categorie textiel steeg de verkoop met maar liefst 25 procent.

Vooraf biologische zuivel was een sterkhouder in 2017, verantwoordelijk voor 29% van de totale omzet aan biologische voeding. De verkoop van biologische zuivel groeide met 3% in 2017.

Biologische producten in de cateringsector namen in 2017 toe met 10,2% tot een omzet van 84,4 miljoen £.

In tegenstelling tot de heropflakking van de verkoop van biologische voeding, neemt de productie in het Verenigd Koninkrijk verder af. Het Britse bio-landbouwareaal is in 2016 verder afgenomen tot 508.000 ha (-2,5% t.o.v. 2015; -32% t.o.v. 2008). Dit is 2,9% van het totale Britse landbouwareaal. Ook het aantal biologische landbouwbedrijven neemt steeds verder af tot 6.363 in 2016 (-35% t.o.v. 2007). De productie van schapen nam met 0,5% af, terwijl de productie van runderen, varkens en pluimvee toenamen met respectievelijk 1,7%, 5% en 10,2%. Het aantal handels- en voedingsbedrijven nam in 2016 wel toe voor het 3^e opeenvolgende jaar.

In 2016 werd een nieuwe en meer gunstige subsidieregeling voor biologische landbouw van kracht. Dit lijkt voorlopig echter niet te resulteren in een hernieuwde interesse voor inlandse biologische productie. Het is dan ook de verwachting dat er in de toekomst steeds meer biologische voeding geïmporteerd zal moeten worden.

Meer info: *Soil Association, DEFRA*

12. Zweden

De sterk groeiende bio-trend in Zweden houdt reeds 4 jaar aan. Sedert 2014 worden enorme groeicijfers van 30 à 40% genoteerd. Tussen 2014 en 2016 verdubbelde de biomarkt tot een omzet van 2,6 miljard euro. In de eerste jaarhelft van 2017 lijkt de groei met 7 à 8%, wat langzamer te verlopen. Dit ligt enerzijds aan een verzadiging van de markt, maar anderzijds ook aan een tekort aan biologische grondstoffen. Ook het marktaandeel groeide sterk tot 9,3%, meteen een van de grootste ter wereld. Het bio-areaal is in 2013 met 5% toegenomen tot 501.500 ha, 16,5% van het volledige landbouwareaal.

Bio boomt in Zweden: in 2014 is de Zweedse biomarkt met 38% gegroeid tot 15,5 miljard SEK (1,7 miljard euro). In 2012 was de omzetgroei nog beperkt tot 2,8% (t.o.v. 2011). Het bio-aandeel in de totale levensmiddelenmarkt bereikt daarmee 5,6% in 2014.

Enkele Zweedse supermarktketens realiseerden indrukwekkende groeicijfers. ICA steeg met 55%, COOP en AxFood met +40%. Ook Systembolaget, een door de overheid gecontroleerde keten voor alcoholische dranken, kende een groei van de bio-omzet met 83%. Martin & Severa, een belangrijke speler in de Out-of-Home markt kende een groei van 24 % en ook Arla, de grootste Scandinavische melkerij groeide met 36% in het biosegment.

Typisch Zweedse producten als zuivel, eieren en vleesproducten hebben elk een relatief groot marktaandeel. Vooral voor deze producten ziet Ekoweb nog verder groeipotentieel, omdat Zweedse consumenten belang hechten aan de regionale herkomst van deze producten. Die zijn op dit ogenblik onvoldoende beschikbaar in Zweden.

Ook voor 2015 verwacht Ekoweb een verdere groei van 20 % (214 miljoen euro jaarlijks). Een snellere groei wordt onwaarschijnlijk geacht omdat het inlandse aanbod onvoldoende is. Net als in andere landen worden biologische landbouwers gezocht om in te spelen op de toenemende vraag.

Het bio-areaal is in 2014 nauwelijks toegenomen tot 502.200 ha (501.500 ha in 2013). Dit is 17% van het volledige landbouwareaal. Tot 2011 was er heel wat omschakeling, maar dat is anno 2015 praktisch helemaal stilgevallen.

Meer info: www.krav.se; www.ekoweb.nu

13. Zwitserland

In 2014 werkten 6.387 zwitserse boeren biologisch (95 meer dan in 2013). Het areaal groeide met 3.000 ha tot 128.961 ha (12,3% van het volledige landbouwareaal).

De Zwitserse biomarkt groeit sterk. In 2014 werd een totale omzet van 2,207 miljard CHF gerealiseerd ($\pm$ 2,04 miljard EURO; +7,5% in vergelijking met

2013). Met een marktaandeel van 7,1% heeft Zwitserland, op Denemarken na, het grootste marktaandeel binnen Europa.

De toegenomen productie voldoet niet om aan de sterk groeiende vraag te voldoen. Daarom worden steeds meer bioproducten ingevoerd. Het importaandeel varieert sterk naargelang de biologische productgroep: 100% van het vlees, 97% van de zuivelproducten en 80% van de groenten zijn van Zwitserse oorsprong. Van het graan en fruit wordt dan weer zo'n 66% ingevoerd.

In essentie worden enkel die producten ingevoerd die niet of onvoldoende in Zwitserland (kunnen) worden geproduceerd. Dat leidt vaak tot discussies. Een deel van de Zwitserse biolandbouwers zijn niet gelukkig met deze import.

Meer info: www.bio-suisse.ch